

Udbredte smerter og multiple fysiske symptomer – Evidensbaseret tidlig diagnose og forebyggelse af iatrogen skade

Af: [Sanne Rasmussen](#), *cand. med., ph.d. post doc.*

Baggrund

De fleste mennesker oplever at have fysiske symptomer, men hos nogle varer disse symptomer ved og bliver invaliderende - også uden at man kan finde en medicinsk forklaring på dem. Eksempler herpå er kroniske smerter og andre symptomkomplekser som fx irritable tyktarm og kronisk træthedssyndrom, hvoraf nogle optræder hos hele 10 % af befolkningen. Den nyeste forskning viser imidlertid, at en del symptomer ændrer karakter og flytter på sig, når man følger dem over længere tid. Der er derfor god grund til at se på, i hvilken grad og hos hvilke personer smertesyndromer ikke blot optræder isoleret men sammen med andre symptombilleder som fx det at have uforklarede symptomer fra flere steder i kroppen (multiple symptomer). Personer med multiple symptomer er i risiko for at blive udsat for gentagne undersøgelser og behandlinger i sundhedsvæsenet. Udover de økonomiske omkostninger forbundet hermed, risikerer patienterne at få bivirkninger eller skader af medicin, undersøgelser og operative indgreb. Den nyeste forskning på området peger på, at en ny symptom tjekliste (BDS Checklist) kan være anvendelig til dette formål, men tjeklisten er endnu kun testet i begrænset omfang. Ny evidens om evt. overlappende symptombilleder og den prognostiske værdi af BDS Checklist vil kunne bidrage væsentligt til fremtidig diagnostik af patienter med persisterende symptomer.

Formål

De specifikke formål med projektet er:

- 1) At undersøge i hvilken grad, der er overlap imellem individer med multiple fysiske symptomer og individer med henholdsvis lokaliseret og udbredte smerter i befolkningen. Desuden at beskrive karakteristika associeret med disse forskellige symptommmønstre – herunder funktionsevne, subjektivt helbred, ko-morbiditet, forbrug af sundhedsydelser, socioøkonomi, socialt netværk og arbejdsmarkedstilknytning.
- 2) At undersøge mulige sammenhænge mellem udskrivelse af medicin og henholdsvis lokaliseret smerte, udbredt smerte og multiple symptomer.
- 3) At undersøge mulige sammenhænge mellem indlæggelser og operative indgreb på den ene side og oplevelsen af smerte (lokaliseret eller udbredt) og multiple symptomer på den anden.

Metode

Undersøgelsen gennemføres som et tværsnitsstudie med 3 års opfølgning og bygger på en stor befolkningsundersøgelse fra 2012 (gennemført af deltagere i forskergruppen) – Den Danske Symptom Kohorte (DaSK). I denne undersøgelse besvarede 49.706 personer et omfattende spørgeskema, som primært havde fokus på fysiske symptomer og også inkluderede den omtalte BDS Checklist. Spørgeskemaoplysningerne er lagret i en database ved SDU, hvor de er koblet til størstedelen af de registerdata, der indgår i den aktuelle undersøgelse. Der foreligger allerede en række internationale publikationer fra befolkningsundersøgelsen DaSK.

Opdateret maj 2018